

Autoglas

Gužve kod vulkanizera

Od petka ne moramo imati zimsku opremu

JOGGER: KARAVAN, SUV I MONOVOLUMEN U JEDNOME

Blagdanski program

IVAN RADIĆ

66 Imat ćemo najljepši Uskrs u Hrvatskoj

OSIJEK // 9. str. //

Glas Slavonije

Misli na druge.
CIJEPI SE!

UTORAK, 12. TRAVNJA 2022. // BROJ 31956 GODINA 102. // CIJENA: 8 KN 1.30 EUR // www.glas.hr

Uskrsna poruka

NOVOSTI // 6. str. //

Hranić pozvao trgovce na solidarnost s građanima

Apel đakovačko-osječkog nadbiskupa: Svi koji su odgovorni situaciju ne bi trebali iskorištavati za povećanje vlastite zarade

Protjerano 18 diplomata

Jači pritisak na Rusiju i solidarnost s Ukrajinom

NOVOSTI // 3. str. //

DAMIR TRUT ravnatelj Ravnateljstva civilne zaštite

66 Želimo da se svaka raseljena osoba osjeća kao dio našeg društva

● Ni jedna osoba izbjegla iz Ukrajine nije ostala nezbrinuta ● Nije lako doći u novu sredinu i očekivati brzu prilagodbu

NOVOSTI // 4./5. str. //

Banka hrane

VIŠAK ĆE POSTATI VAŽAN RESURS

EKONOMIJA // 7. str. //

Novosti

Tomislav PRUSINA

Damir Trut ravnatelj Ravnateljstva civilne zaštite

Želimo da se svaka raseljena osoba osjeća kao dio našeg društva

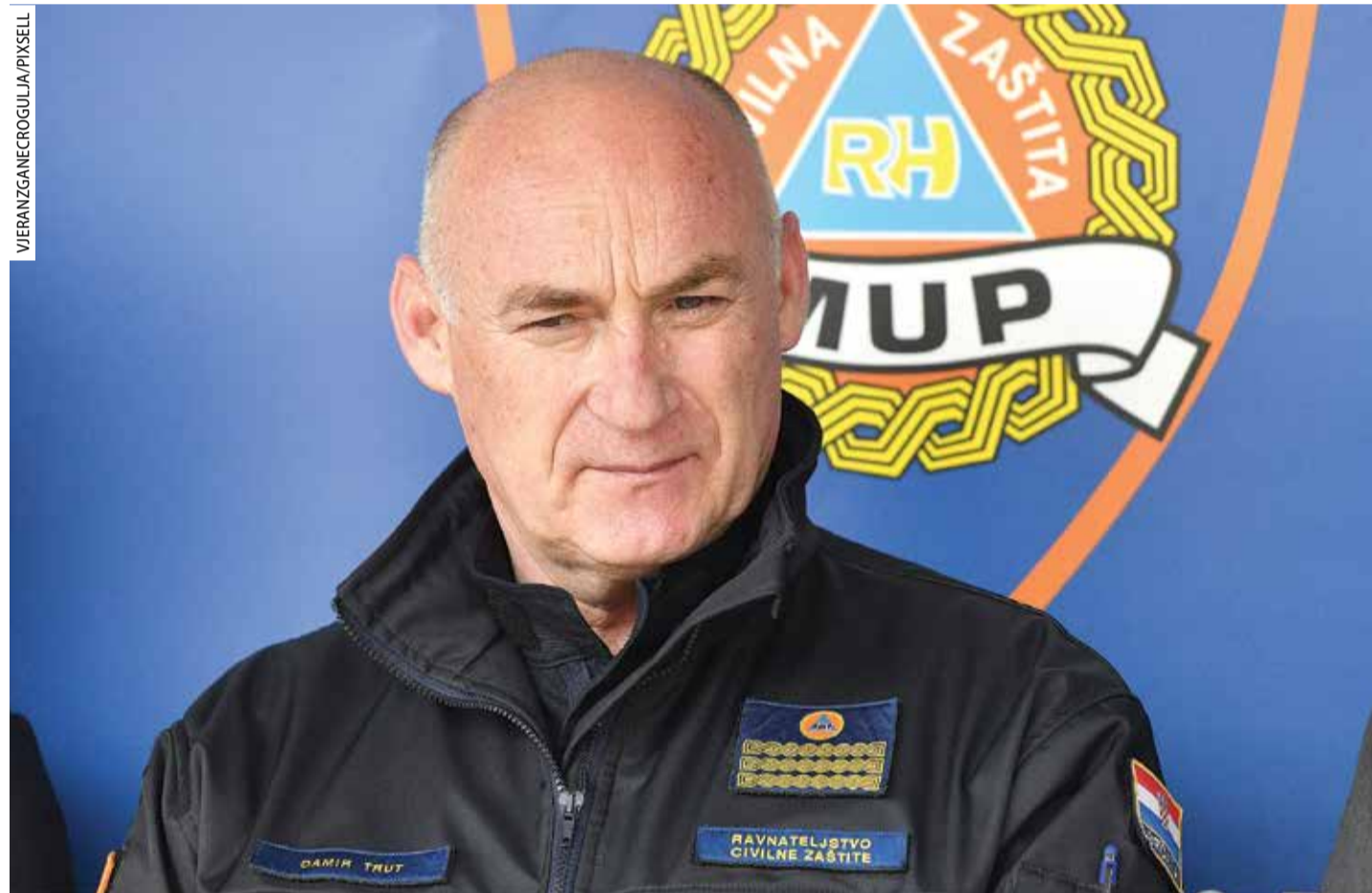
Nijedna osoba izbjegla iz Ukrajine nije ostala nezbrinuta
* Nije lako doći u novu sredinu i očekivati brzu prilagodbu

Invazija ruske vojske na Ukrajinu izazvala je najveću izbjegličku krizu nakon 2. svjetskog rata u Europi i Ukrajinu je do sada napustilo 4,5 milijuna stanovnika, a iz svojih domova zbog ratnih djelovanja raseljeno je gotovo 10 milijuna Ukrajinaca. O tome kako se Hrvatska pripremila za primanje izbjeglica iz Ukrajine te kako teče njihova integracija u zajednicu za Glas Slavonije govori Damir Trut, ravnatelj Ravnateljstva civilne zaštite.

Evidencija svakog ulaska

▼ **Protetkih dana sa svojim suradnicima obilazite prihvatne centre za izbjeglice iz Ukrajine diljem Hrvatske. Kako funkcionira dolazak i primanje raseljenih osoba u našu zemlju?**

- Obilazak prihvatnih i kolektivnih smještaja dio je mog, ali i posla mojih suradnika, baš zbog razloga provjeriti i uvjeriti se iz prve ruke kako funkcionira teren. Naime, želim naglasiti da je sve što sam vidio na terenu rezultat promptne reakcije Vlade RH, koja je, u znak solidarnosti prema ukrajinskom narodu, odmah krenula s pripremanjem pružanja humanitarne i tehničke pomoći te prihvaćanja raseljenih osoba. Kako je bilo nužno i važno uključiti sva tijela u čijoj su nadležnosti područja od značenja za osiguravanje odgovarajućih uvjeta zbrinjavanja raseljenih osoba, Vlada RH osnovala je međuresornu radnu skupinu, čijim radom koordinira MUP, a koja je sastavljena od predstavnika svih tijela i institucija koji u procesu prijavitelja, smještaja i integracije imaju svoju zadaću. Radna skupina redovito se sastaje, definiraju se sljedeći koraci i zaključci, koji se onda operativno provode na terenu. I upravo sam se u tim obilascima uvjerio da postavljeni sustav funkcionira onako kako treba funkcionirati dobro uigran tim ljudi koji daju svoj maksimum kako bi se raseljenim osobama iz Ukrajine pružio adekvatan smještaj i sva potrebna skrb. Dakle, uz predstavnike Ravnateljstva civilne zaštite koji koordiniraju takvim aktivnostima, u timu su predstavnici HCK-a, koji daju velik obol u ovom procesu, ali i predstavnici ostalih institucija na nacionalnoj i lokalnoj razini, bez čije ekspertize, ali i entuzijazma ne bi bilo ni ovakvih rezultata. Proces je vrlo jednostavan, ali učinkovito postavljen. Definirane su tri vrste smještajnih kapaciteta - prihvatni, kolektivni i pojedinačni smještaji. Za sada su uspostavljena tri prihvatna smještaja, koja su trenutno dostatna (Varaždin, Gospić i Osijek), od kuda se raseljene osobe upućuju u jedno od 35 kolektivnih smještaja. To su uglavnom hoteli, moteli, pansioni koje je Ravnateljstvo civilne zaštite mobiliziralo za te potrebe. I treća kategorija su pojedinačni smještaji i u principu smatramo da je to najpoželjnija vrsta smještaja jer ima onaj psihološki moment korisnosti, obiteljskog okruženja i lakše integracije u društvo. Ono što je važno istaknuti je da ni jedna osoba koja je zatražila status privremene zaštite nije ostala nezbrinuta i bez potrebne skrbi.

▼ **Koliko je izbjeglica iz Ukrajine smješteno u Hrvatskoj?**

- Od 25. veljače, kad su počele pristizati prve raseljene osobe, pa do sredine prošlog tjedna u RH je ušlo nešto više od 12.500 osoba iz Ukrajine, među kojima je najviše žena i djece. Broj osoba u prihvatnom smještaju varira iz dana u dan i za sada ne prelazi više od 40-ak ljudi dnevno, jer se tu zadržavaju najviše 48 sati i onda se upućuju u trajniji smještaj. Još uvijek najveći broj je u smještajima koji nisu organizirani od strane Ravnateljstva civilne zaštite, već se radi o privatnom vlasništvu ili smještaju kod prijatelja i rodbine.

▼ **Imate li podatak koliko je građana Ukrajine od početka ruske invazije došlo u Hrvatsku, moraju li sve izbjeglice biti prijavljene bez obzira na to jesu li u organiziranom smještaju ili kod prijatelja i obitelji. Zašto je to važno?**

- Naravno da taj podatak imamo. Za to je zadužena granična policija koja prilikom granične kontrole evidentira svaki ulazak u RH i gdje se raseljene osobe izjašnjavaju žele li ili ne status privremene zaštite, jer moram naglasiti da ima i onih koji to ne žele. U tom slučaju oni ne podliježu ovom procesu u kojemu sam govorio, već se tretiraju kao bilo koji drugi strani državljani koji uđu u RH. Ako zatraže taj status, onda ih se kao takve evidentira, odmah na graniči dobiju letke, brošure na ukrajinskom jeziku s osnovnim informacijama, upozna ih se s njihovim pravima dok su pod statusom privremene zaštite, dobiju iskaznicu, koja je ujedno i dozvola boravka, imaju pravo na zdravstvenu zaštitu, na osnovna sredstva za život i smještaj, na osnovnoškolsko i srednjoškolsko obrazovanje kao i hrvatski državljan. Prema posljednjim podatcima, 7218 raseljenih osoba zatražilo je status privremene zaštite. Moram napomenuti da sve relevantne informacije raseljene osobe, ali i naši građani mogu naći

SVE POTREBNIJI SUSTAV CIVILNE ZAŠTITE

▼ **Kako funkcionira sustav civilne zaštite i kakva je suradnja s jedinicama lokalne samouprave?**

- Ravnateljstvu civilne zaštite unutar MUP-a je od ustrojavanja, dakle od početka 2019., jedan od prioriteta uspostaviti funkcionalan, organiziran i pozicioniran sustav civilne zaštite. Međutim, sva događanja unutar te tri godine (epidemija, dva potresa, poplave i sad prihvat raseljenih osoba) i naučene lekcije ukazali su na potrebu prilagodbe novim okolnostima. Ako tako mogu reći, upravo zahvaljujući tim izvanrednim događajima, sustav se morao brzo graditi, svi sudionici imali su i imaju svoje mjesto u toj hijerarhiji, postavljena je koordinacija od krovne organizacije, a to je Ravnateljstvo civilne zaštite, pa preko sustava regionalne do lokalne zajednice. Možda javnost nije upoznata, ali početkom epidemije prvi put se u RH, osim nacionalnog stožera, aktiviralo svih 576 lokalnih stožera, i od tada koordinirano djeluju u odgovoru na izvanredne situacije. I ove posljednje aktivnosti oko prijavitelja i zbrinjavanja raseljenih osoba iz Ukrajine odrađuju stožeri čiji su članovi predstavnici svih relevantnih tijela uključenih, svatko iz svoje nadležnosti, u tu problematiku. Nažalost, svjedoci smo sve učestalijih i intenzivnijih pojava katastrofa u svijetu pa tako i u RH, primarno kao rezultat klimatskih promjena, ali i sigurnosnih izazova, što znači da je ovo sustav koji će biti sve potrebniji. Kažu da je svaka kriza ujedno i prilika, a sve ovo smatram dobrom prilikom za dodatnim senzibiliziranjem društva o potrebi ulaganja u sustav i njegova daljnog razvoja.

na dvojezičnoj stranici Hrvatska za Ukrajinu, kao i dobiti informaciju na otvoreni besplatan broj 114, gdje rade i prevoditelji na ukrajinski jezik.

▼ **Hrvatska se već na početku ruske agresije počela pripremati za izbjeglički val iz Ukrajine. Naša su iskustva iz 90-ih velika, koliko je to korisno uopće u sadašnjoj situaciji?**

- Kao što sam već rekao, organizacija prijavitelja i smještaja počela je pravovremeno i transparentno i mogu slobodno reći da je od samih početaka vidljiv proaktivan pristup, od političkih odluka do operativnih aktivnosti, što je vidljivo i kroz pozitivnu percepciju javnosti. Kako redovito održavamo sastanke s predstavnicima udruga civilnog društva i uredima pravobraniteljica zbog koordinacije humanitarnih aktivnosti, mogu reći da smo naišli na vrlo pozitivne reakcije na tu inicijativu, jer su uključeni u proces, njihova iskustva i ekspertiza su nam vrlo korisni i ta sinergija je ono što se osjeti i reflektira na terenu. Možda u tom kontekstu možemo govoriti o nekim naučenim lekcijama, što se tiče bolje koordinacije, ali ako govorimo o našem iskustvu iz 90-ih, moramo imati na umu da Hrvatska tada i sada nije bila u istoj poziciji. Tada smo bili u ratu i uz obranu zemlje morali smo se brinuti za izbjeglice iz okupiranih područja. I to se radilo na najbolji, u ratnim uvjetima, mogućim način. Sad smo mi ti koji pružamo pomoć, a zbog, ne tako davne ratne prošlosti, kao narod dodatno smo senzibilizirani na patnje ukrajinskog naroda. Ne smijemo zaboraviti da hrvatski građani uvijek pokazuju svoju humanost kad je ona potrebna. Znači, iz svake krize nešto se nauči, svako iskustvo je vrijedno i pomaže poboljšanju ciklusa koji se zove upravljanje krizama. Još kad se tomu doda bolja opremljenost i informatiziranost i visoka motivacija, uspjeh je zagarantiran.

▼ **Očekujete li da bi u Hrvatsku moglo doći još izbjeglica iz Ukrajine, odnosno koliko bi Hrvatska mogla primiti izbjeglica i hoće li preuzeti dio iz zemalja u kojima je daleko veći broj Ukrajinaca?**

- Trenutačni priljev raseljenih osoba na dnevnoj bazi takav je da su predviđeni smještajni kapaciteti dostatni. Još uvijek najveći teret u zbrinjavanju raseljenih osoba podnose zemlje koje direktno graniče s Ukrajinom, naročito Poljska. Za sada je RH prema EK-u deklarirala mogućnost zbrinjavanja 20.000 raseljenih osoba, i to na temelju inputa s terena i informacija županijskih stožera civilne zaštite. Ali ako se pokaže potreba za prihvat većeg broja raseljenih osoba, naravno da će biti spremna i za tu mogućnost jer imamo kapacitete i dobro postavljenu organizaciju.

▼ **Europska unija osigurala je specijalan tretman za sve izbjeglice iz Ukrajine u svim zemljama članicama. Što to znači?**

- Da, bilo je očito i sve procjene govore su da će ruski napad na Ukrajinu prouzročiti masovni egzodus Ukrajinaca u zemlje članice EU-a. Trebalo je vrlo brzo re-

agirati i donositi odluke. Svjesni toga, kao odgovor na rusku invaziju, francusko predsjedništvo Vijećem EU-a je u punom obliku aktiviralo aranžmane EU-a za integrirani politički odgovor na krizu (IPCR). To su inače aranžmani koji jačaju sposobnost Europske unije da donese brze odluke kada je suočena s velikim krizama za koje je potreban odgovor na političkoj razini EU-a. Ono što ste nazvali "specijalnim tretmanom" zapravo su smjernice EK-a za provedbu aktivacije Direktive o privremenoj zaštiti. To je "živi" dokument, što znači da je prilagodljiv i da se ažurira sukladno s potrebama država članica i razvoju situacije. Ukratko rečeno, privremena zaštita omogućuje je izbjeglih osobama da uživaju usklađena prava diljem Unije koja im nude odgovarajuću razinu zaštite. To je ujedno i model koji dovodi i do smanjenja broja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, čime se rasterećuje sustav azila. Nadalje, ukrajinski državljani, kao putnici koji su izuzeti od obveze posjedovanja vize, imaju pravo slobodnog kretanja unutar EU-a unutar 90 dana te mogu odabrati državu članicu u kojoj žele uživati prava povezana s privremenom zaštitom i pridružiti se svojoj obitelji i prijateljima u velikim mrežama dijaspore koje postoje u cijelom EU-u. Time će se u praksi uspostaviti ravnoteža u naporima između država članica, čime će se smanjiti pritisak na nacionalne sustave prihvata. Cjelokupna organizacija prihvata, zbrinjavanja i integracije raseljenih osoba postavljena je na tri razine: međunarodnu, nacionalnu i lokalnu.

Preduvjeti stvoreni

▼ **Vlada je donijela odluku o financiranju smještaja izbjeglica. Vlasnici nekretnina ugovore će potpisivati s MUP-om, odnosno Ravnateljstvom civilne zaštite. Na koje se vrijeme potpisuju ugovori i s kojim obvezama za obje strane?**

- I to je još jedan vid pomoći hrvatske Vlade, s primarnim ciljem smještaja raseljenih osoba u privatne stambene jedinice čiji ih vlasnici žele dati na korištenje, ali uz određenu naknadu. Stoga je Ravnateljstvo civilne zaštite objavilo javni poziv za dostavu ponuda vlasnika stambene jedinice za stambeno zbrinjavanje raseljenih osoba iz Ukrajine u pojedinačnom smještaju. Poziv je objavljen na stranici Ravnateljstva, navedeni su uvjeti što stambena jedinica mora sadržavati, dane su upute lokalnim stožerima civilne zaštite o postupku prijave i nakon kompletirane i valjane dokumentacije, Ravnateljstvo s vlasnikom nekretnine potpisuje ugovor na rok od šest do 12 mjeseci. Dosta naših građana dalo je na korištenje svoje privatne nekretnine i prije ovog javnog poziva, pa ovo, naravno, vrijedi i za njih, a ugovorni odnos počinje od datuma potpisivanja ugovora.

▼ **Hoće li EU snositi troškove zbrinjavanja izbjeglica i na koji će to način biti provedeno?**

- Pitanje financiranja je, naravno, aktualno za sve zemlje članice EU-a koje su involvirane u aktivnosti prihvata i zbrinjavanja raseljenih osoba. Stoga je na redovitim okruglim stolovi-

ma IPCR-a upućena zamolba Europskoj komisiji da razjasni sve moguće izvore financiranja potreba za zbrinjavanje raseljenih osoba te da uspostavi tzv. *one-stop-shop* za države članice za sve fondove, kao i da maksimalno moguće olakša procedure za alokaciju sredstava. Hrvatska također računa na sredstva iz tih fondova i zasigurno će podnijeti prijavu, iako je još rano govoriti o konkretnom iznosu i nekom razdoblju provođenja cijele procedure. Naravno da će se dio sredstava morati podmiriti i iz državnog proračuna.

▼ **Kako protječe integracija raseljenih u zajednice u kojima se nalaze? Jeste li u anketama s njima doznali kakve su im želje, kvalifikacije i planovi za budućnost?**

- Možemo reći da je integracija, nakon prihvata i zbrinjavanja, završni segment cijelog procesa, kojim se želi postići da se raseljena osoba, koja odluči ostati živjeti u Hrvatskoj, osjeća kao dio našeg društva, da svojim radom doprinosi kvaliteti svog života, svoje obitelji i široj zajednici. Imao sam priliku, kroz obilasku prihvatnih i kolektivnih smještaja, na operativnim sastancima i kroz razgovore sa samim Ukrajinčima doznati kako se osjećaju i što žele. Žele, naravno, prvo okupiti svoju obitelj na jednom mjestu, jer ne smijemo zaboraviti da je rijetko koja obitelj kompletna, obično su nečiji muževi, sinovi, unuci ostali u Ukrajini braniti svoju zemlju. Drugo što žele je raditi i biti korisni. Upoznat sam s primjerima zapošljavanja visokoobrazovanih raseljenih osoba kod privatnika, riječ je o inženjerima, informatičarima, koji pomalo grade svoj život. Vlada i resorna ministarstva su i tu pružili potporu, kroz promjene zakonodavnih okvira, koji se odnose na zdravstvenu i socijalnu skrb, a svi centri za socijalnu skrb zaprimaju podatke o zainteresiranosti za rad, koje potom šalju HZZ-u te se ostvaruju kontakti s potencijalnim poslodavcima. Potreba ima, prijava ima, pa se nadamo i uspješnom ishodu. Radi bolje komunikacije, osim što nam i u ovom segmentu pomažu brojni volonteri prevoditelji, organiziraju se i tečajevi učenja hrvatskog jezika. Odaziv je odličan, a, koliko čujem, i rezultati su isto takvi, posebno kod djece, iako je olakotna okolnost sličnost hrvatskog i ukrajinskog jezika.

▼ **Što je u ovom trenutku najveći problem za raseljene osobe?**

- Mislim da ćemo se svi složiti da je, ne samo raseljenim osobama nego i svim građanima Ukrajine, trenutačna glavna preokupacija neizvjesnost oko daljnjeg razvoja situacije. Kako sam već naglasio, većina raseljenih osoba u RH su žene i djeca. Znači problem je razdvojenost od ostalih članova obitelji i strepnja za njihov život. Za sve ostale segmente njihova boravka u Hrvatskoj Vlada RH stvorila je preduvjete, a izdvoji koji se pojavljuju u tom procesu promptno se rješavaju. Nije lako doći u drugu sredinu, drugu državu, drugu kulturu i očekivati brzu prilagodbu. Ali ono u što sam se imao priliku uvjeriti je da oni to žele i prema tome su se usmjerili, bez obzira na duljinu boravka kod nas. ■

ukratko

Nezaposlene 125.604 osobe

● Krajem ožujka u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje (HZZ) registrirane su 125.604 nezaposlene osobe, što je na mjesečnoj razini smanjenje za 3,7 posto, a na godišnjoj za 19,3 posto. Ožujak je drugi mjesec zaredom u kojem se nastavlja pad broja nezaposlenih na mjesečnoj razini i u odnosu na veljaču manje ih je 4849. Dnevni podatci HZZ-a pokazuju da će pod utjecajem i sezonskih kretanja na tržištu rada, a s obzirom na potrebe turističkog sektora, pad broja nezaposlenih biti nastavljen i u travnju. Trenutačno je na Zavodu registrirano 122.139 nezaposlenih, što je 3465 osoba manje nego krajem ožujka. Na HZZ-u su trenutačno objavljena 23.702 slobodna radna mjesta. H

Rast cijena kuća i stanova

● Cijene stambenih objekata u Hrvatskoj u četvrtom tromjesečju prošle godine bile su za 9,1 posto više nego u istom razdoblju godinu ranije, pokazuju podaci DZS-a. Time je nastavljen rast cijena nekretnina na godišnjoj razini koji u Hrvatskoj traje od drugog tromjesečja 2017. Prema podacima DZS-a za četvrtu tromjesečje prošle godine, cijene novogradnje porasle su za 15 posto u odnosu na četvrtu tromjesečje 2020., dok su cijene postojećih stambenih objekata bile više za 8,4 posto. Statistika prema područjima pokazuje da su na godišnjoj razini cijene u Zagrebu porasle 8,8 posto, dok se na Jadranu bilježi stopa rasta od 11,7 posto, a na ostalim područjima 4,1 posto. H

SVJETSKA BANKA: POSLJEDICE RATA

Snižene prognoze rasta gospodarstva

Svjetska banka snizila je prognozu rasta hrvatskog gospodarstva u ovoj i idućoj godini zbog rata u Ukrajini čije će posljedice osjetiti i zemlje u srednjoj Europi. Hrvatsko gospodarstvo trebalo bi ove godine, prema procjeni SB-a, porasti za 3,8 posto, za 1,6 postotnih bodova slabije nego što je banka očekivala do sada. Prognozu za iduću godinu snizili su za jedan postotni bod, na 3,4 posto. "Rast bi u srednjoročnoj perspektivi trebao usporiti, ali će se zadržati iznad pretpandemijskog trenda", ističe SB. Ulaganja poduprta novcem

iz EU fondova trebala bi snažno ojačati u ovoj godini i potom usporiti u idućim godinama, no to će u velikoj mjeri ovisiti o Vladinim investicijskim planovima, ističu. Oslonac rastu bit će izvoz, ali njegov će tempo oslabjeti paralelno povratku turizma na pretkriznu razinu i slabljenju inozemne potražnje. Osobna potrošnja mogla bi i u idućim godinama rasti tempom od oko 2,5 posto zahvaljujući pojačanom zapošljavanju i rastu plaća, ali utjecaj tih faktora donekle će neutralizirati inflacija. H ■

PAD CIJENA DRUGI TJEDAN ZAREDOM

Od utorka ponovno jeftinije gorivo, eurosuper će biti manje od 12 kuna

Dario KUŠTRO

Prema svemu sudeći, od utorka, 12. travnja, goriva bi, drugi tjedan zaredom, u Hrvatskoj trebala pojeftiniti. Prema neslužbenim najavama, cijena benzina eurosuper 95 trebala bi pasti za 11 lipa po litri, eurodizela za 27 lipa, a plavog eurodizela za 27 lipa po litri. Tako će hrvatski građani litru benzina ponovno plaćati manje od 12 kuna, odnosno 11,98 kuna po litri, eurodizel će biti 12,43 kune, a plavi eurodizel 8,54 kune po litri. Za autoplin u ponedjeljak posljednje još nisu bile poznate informacije o novoj cijeni.

Ovo je nastavak prošlotjednog pada cijena goriva, kada je eurodizel pojeftinilo za 80, a benzin za 35 lipa. Tako su se obistinila predviđanja Tomislava Čorića, ministar gospodarstva i održivog razvoja, koji je prije tjedan dana najavio daljnja pojeftinjenja goriva. Prema objavljenim informacijama, na svjetskim su tržištima cijene nafte pale prošloga tjedna, drugoga zaredom, jer su nakon SAD-a i ostale članice Međunarodne agencije za energiju (IEA) najavile prodaju nafte iz strateških rezervi kako bi povećale ponudu na tržištu i spustile cijene. Cijene

na barela na londonskom tržištu pala je prošloga tjedna za 1,5 posto, na 102,78 dolara, a na američkom tržištu barel je pojeftinilo za 1 posto, na 98,26 dolara. Za pad cijena drugi tjedan zaredom može se zahvaliti objavi da će članice IEA-a prodati 120 milijuna barela nafte iz strateških rezervi u idućih šest mjeseci. Nakon što su u prošloj godini porasle za više od 50 posto, zahvaljujući oporavku svjetskog gospodarstva od koronakrize, od početka ove godine cijene su nafte skočile oko 30 posto.

Eurodizel bi trebao pojeftiniti na 12,43 kune, a plavi eurodizel na 8,54 kune po litri

Analitičari podsjećaju kako se cijene naftnih derivata u Hrvatskoj ne formiraju prema cijeni sirove nafte na svjetskom tržištu, nego prema cijenama gotovih naftnih proizvoda na burzi. Postoji točno određena formula za izračun cijene, u koju se uračunava prosječna cijena s burze od posljednjeg tjedna, pa srednji tečaj HNB-a prema kojem se vidi odnos dolara i kune, pa na to idu naknade, trošarine i PDV, te se tako dođe do konačne cijene. ■

